

Νομική διάσταση του μαθήματος της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην Ευρώπη

Νίκος Θεοτοκάτος, Νομικός - καθηγητής Β/θμιας Εκπ/σης

1. Διακηρύξεις των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμικών οργάνων για την αναγκαιότητα του μαθήματος της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης
2. Τα μοντέλα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην εκπαίδευση
3. Το δικαίωμα των γονέων για ανατροφή των τέκνων τους στην ευρωπαϊκή νομοθεσία - ερμηνεία του δικαιώματος από τα ευρωπαϊκά δικαστήρια
4. Δυνατότητες παρεμβάσεων στην ελληνική πραγματικότητα

1. ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΔ

Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού (1989)

- *“Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση (άρ. 28)*
- *“Τα Συμβαλλόμενα Κράτη συμφωνούν ότι η εκπαίδευση του παιδιού πρέπει να αποσκοπεί : α. στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του (άρ. 29)*
- *“Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας. (άρ. 30)*

1. ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΔ

- Δεν υπάρχει λεκτική αναφορά σε σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα ή στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση σε καμία συνθήκη ή χάρτη δικαιωμάτων
- Υπάρχουν κάποιες φαινομενικά αγνών προθέσεων προβλέψεις σε ευρωπαϊκές και διεθνείς συνθήκες (κυρίως το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση), τις οποίες η κάθε Κυβέρνηση εν πρώτοις θεωρεί ευνόητο να υπογράψει και να επικυρώσει, οι οποίες όμως ερμηνεύονται, τόσο από τα ευρωπαϊκά και διεθνή θεσμικά όργανα όσο και από υπερεθνικές δικαστικές αρχές, με τρόπο τόσο διασταλτικό,

2. ΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΔ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ολιστική ή ολοκληρωμένη ή πολύπλευρη ή συμπεριληπτική ή περιεκτική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση (Comprehensive Sexual Education, CSE)

- Π.Ο.Υ.: “Τα παιδιά τα παιδιά να χαίρονται τη σεξουαλικότητα τους [...] και να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη δική τους σεξουαλική υγεία και ευημερία”
- “δεν έχει στόχο να διδάξει το «σωστό» και το «λάθος» σε σχέση με τον οικογενειακό προγραμματισμό και τη σεξουαλική ζωή”
- “Τα προγράμματα θα πρέπει να ενθαρρύνουν την αποδοχή και τον σεβασμό της διαφορετικότητας των σεξουαλικών και των έμφυλων ταυτοτήτων που υπάρχουν στην κοινότητα”

Young people living with HIV have the right to decide if, when, and how to disclose their HIV status

Sharing your HIV status is called disclosure. Your decision about whether to disclose may change with different people and situations. You have the right to decide if, when, and how to disclose your

να μην αποκαλύψετε το θέμα της οροθετικότητας

2. ΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΔ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μοντέλο αποχής (*abstinence*) ή αποφυγής σεξουαλικού κινδύνου (*Sexual Risk Avoidance, SRE*)

- Η αποχή από τις σεξουαλικές σχέσεις βασικό στοιχείο της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης.
- Απορρίπτεται από τους υποστηρικτές του μοντέλου της ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης

She's keeping herself for marriage...

What about you?

ABSTINENCE
Office of The First Lady - Uganda.

**YOU
CAN!**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΑΣΠΕ

“Από την εμπειρία μας από τις πολύτεκνες οικογένειες της χώρας μας, είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι πολλά παιδιά πολυτέκνων οικογενειών, έχοντας συνηθίσει στο περιβάλλον και την ζεστασιά της οικογένειάς τους και στην ιδέα των πολλών παιδιών, επιδιώκουν και αυτά τη δημιουργία πολύτεκνης οικογένειας, με αποτέλεσμα να αναβάλουν τη σεξουαλική τους δραστηριότητα, έχοντας στόχο τη μονογαμική σχέση και αποφεύγοντας, με τον τρόπο αυτό, τόσο τις ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες και τα ΣΜΝ όσο και την έκθεσή τους σε υλικό ακατάλληλου περιεχομένου. [...] εάν η παιδεία είναι τέτοια που να καθιστά στους νέους ανθρώπους ελκυστική την εικόνα μιας οικογένειας με πολλά παιδιά, μια τέτοια επιδίωξη θα ωθήσει αυτόματα τους νέους στην υιοθέτηση ασφαλών σεξουαλικών συμπεριφορών, που θα υπηρετούν τους προκρινόμενους στόχους της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης”.

3. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

*άρ. 2 Α' πρόσθετου πρωτοκόλλου
Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
(ΕΣΔΑ)*

“Ουδείς δύναται να στερηθή του δικαιώματος όπως εκπαιδευθή. Παν Κράτος εν τη ασκήσει των αναλαμβανομένων υπ' αυτού καθηκόντων επί του πεδίου της μορφώσεως και της εκπαιδεύσεως θα σέβεται το δικαίωμα των γονέων όπως εξασφαλίζωσι την μόρφωσιν και εκπαίδευσιν ταύτην συμφώνως προς τας ιδίας αυτών θρησκευτικάς και φιλοσοφικάς πεποιθήσεις”

4. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το δικαίωμα απαλλαγής από το μάθημα απορρίφθηκε στην Κύπρο (2017) με την αιτιολογία ότι:

- *“Οι υποχρεώσεις του κράτους όπως αυτές απορρέουν από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού [...], επιβάλλουν τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών στην εκπαίδευση ως ένα αναφαίρετο δικαίωμά τους, ανεξάρτητα από τη σύμφωνη γνώμη των γονέων τους”*
- *“Το δικαίωμα των γονιών να διαπαιδαγωγούν τα παιδιά τους με βάση τα δικά τους πιστεύω και τις δικές τους πεποιθήσεις θα πρέπει να εφαρμόζεται σε συνδυασμό με την προαγωγή των υπόλοιπων δικαιωμάτων του παιδιού. Η περιεκτική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση [...] δεν έρχεται σε σύγκρουση με οποιαδήποτε θρησκευτική, φιλοσοφική ή άλλη πεποίθηση των γονέων, εφόσον η πεποίθηση αυτή στηρίζεται στις πρόνοιες των δικαιωμάτων του παιδιού”*

Table 3.1: Core data on sexuality education

Country	Law/ Policy ¹ + year	Use of European Standards ²	Comprehen- siveness ³	Man- da- tory ⁴	Teacher training ⁵	Links with YFS ⁶	M&E ⁷	Resistance in society ⁸
Albania	L, 2012	A+C	+++	Y	++	N	Y	Y
Austria	L, 2015	A+C	+++	Y	+	Y	N	S
Belgium (Flanders region)	L, 2010	A+C	+++	Y	+	Y	Y	N
Bosnia and Herzegovina*	S, 2016	A+C	+++	O	+++	Y	Y	Y
Bulgaria	L, 2016	A+C	N.A.	O	+	N	N	Y
Cyprus	P, 2011	C	++	P	?	P	N	Y
Czech Republic	L, 2013	C	++	Y	++	N	P	S
Estonia	L, 2011	A+C	+++	Y	+++	Y	Y	N
Finland	L, 2016	C	+++	Y	+++	Y	Y	N
Georgia	N	N	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Y
Germany	L, 2002	C	+++	Y	+	Y	N	S
Ireland	L, 2010	?	+	P	+	N	Y	S
Kazakhstan	L, 2009	?	+	O	++	?	P	Y
Kyrgyzstan	L, 2015	?	++	O	+	N	?	Y
Latvia	P, 2013	?	+	Y	+	Y	P	Y
Macedonia (fYRoM)	N	A	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	S
The Netherlands	L, 2012	A+C	+++	Y	+	P	P	N
The Russian Federation	N	?	+	P	N	N	N.A.	Y
Serbia	N	N	N.A.	N.A.	+	N.A.	N.A.	Y
Spain	L, 2010	N	+	P	N	Y	N	Y
Sweden	L, 2011	N	+++	Y	++	Y	N	N
Switzerland	L, 2008- 2014	A+C	+++	P	++	Y	N	S
Tajikistan	L, 2015	?	+	P	+	?	N	Y
Ukraine	L, 2013	A	+	Y	+++	P	Y	S
United Kingdom (England)	L, 1996	A	+	P	++	P	Y	S

4. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Αφύπνιση της κοινωνίας

- Διαμαρτυρία για προγράμματα ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης
- Διαμαρτυρία για προγράμματα “αγωγής υγείας” ή “πρόληψης σεξουαλικώς μεταδιδόμενων νοσημάτων” : άδεια / γονική συναίνεση

